

Protestantse Kerk Classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

KERSTGROET 2025

Jan Steen: Aanbidding der herders

'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen dat grote vreugde betekent voor heel het volk.'
(Lukas 2)

Hoe groot het kleine is

Wanneer de dagen op hun donkerst zijn, lezen we over een licht bij Jesaja 9,1:

Het volk dat in duisternis ronddoelt

ziet een schitterend licht.

Zij die in het donker wonen

worden door een helder licht beschenen.

Hier klinkt een hoopvol geluid. Terwijl niets er nog op lijkt te duiden, spreekt Jesaja van een schitterend licht. Het is het profetisch verlangen waaruit hij spreekt, het is geloven tegen alles in dat er vrede zal komen, dat er gerechtigheid gedaan zal worden. Het is de bril van het evangelie waardoor hij kijkt, en de werkelijkheid nu al anders ziet. Het blijft niet altijd donker.

Tegen deze achtergrond horen wij het verhaal van de geboorte. In Lukas 2 ontvouwt zich een hemelse liturgie boven de velden van Efratha rond een pasgeboren kind dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt. 'Wees niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap!' 'Vandaag is in de stad van David voor jullie een redder geboren. Hij is de Messias, de Heer.' Jezus is zijn naam. En Hij is het die de vrede brengt. Vrede met God en vrede met die ander en vrede met jezelf.

In het geboorteverhaal staan groot en klein tegenover elkaar.

De keizer is groot, het kind is klein.

De keizer heeft veel, is rijk, het kind heeft niets.

De keizer bepaalt, het kind komt ergens terecht.

Prachtig hoe Lukas hiermee speelt. De keizer wordt naar de rand verdrongen in dit verhaal, en het licht valt op dit kind (zie ook het schilderij).

De vraag voor de hoorder is: wat is voor jou groot? Wat maakt iemand groot? Succes? Beroemdheid?

Veel volgers op *social media*? Bezit? Een grote auto?

In het geboorteverhaal zien we de grootheid van de keizer als van de machthebber die bepaalt wat mensen doen. Zijn macht is vooral geïnteresseerd in getallen: over hoeveel mensen is hij de baas?

Hoeveel belasting kan hij heffen? Vandaar de volkstelling.

Ook wij kennen de macht van het getal: wie de meeste stemmen heeft bepaalt. Helaas is die macht steeds meer gaan betekenen dat de minste niets meer te zeggen heeft.

De macht van het getal is ook hoe wij alles willen meten. Alleen wat meetbaar is telt nog mee, zo lijkt het. Iemand zei: 'Als we niet kunnen meten wat belangrijk is, gaan we belangrijk vinden wat we (wel) kunnen meten.'

Tegenover deze grootheid wordt het verhaal van het kind verteld. Een vluchtelingengezin is het, speelbal van de machten. En er is voor hen geen plaats. Zo komen ze terecht in een stal, met een voederbak als wieg. Een voederbak, want Jezus is ons brood tot op de dag van vandaag!

Vraag is: wat is voor jou klein? Is dat weinig macht en geld hebben? Onbekend zijn? Niet gezien worden?

De herders komen het aanbidden, zoals wij ook zullen doen in de kerstnachtviering wanneer wij alle tezamen komen en jubelend zingen van vrede in deze stille nacht.

In het verhaal draait het om een kind. En het is groter dan de keizer. Maar we weten ook dat niets zo kwetsbaar is als een klein kind. Tegelijk is niets zo groot als een pasgeboren kind. Zie de vreugde van de ouders, en de grootouders over het wonder van het leven wanneer je dit kind in de armen gelegd krijgt.

Het geheim van het kind in de kerstnacht is dat dit kind een leven zal leiden waarin God zich laat zien. Waarom wordt dit kind niet geboren in een paleis? Waarom is het kind klein? Zo vroeg ook Geert Grote zich af. Dat is omdat dit kind van ons vraagt onszelf niet te groot te maken. Wie zichzelf groot maakt, laat geen ruimte voor anderen. Wie voortdurend het woord neemt, laat geen ruimte voor een ander om iets te zeggen. Wie zichzelf belangrijk maakt, ziet niet wat een ander bijdraagt. Wie zichzelf wil verrijken doet dat ten koste van een ander.

Daarom is het kind, begin van nieuw leven, klein. Onbevangen. Dit kind leert ons om niet de hele tijd 'IK' te zeggen, maar oog en ruimte te hebben voor de ander. Want je bent deel van een groter geheel, en alles is met alles verbonden.

De paradox van het leven van dat kind in de voederbak, dat kind in ons, is dat je gelukkig bent als je verantwoordelijk bent, als je kan bijdragen, als je je leven geeft aan het ideaal van liefde, recht en vrede. (voor dit verhaal heb ik rijkelijk geput uit *'Hoe groot het kleine is'*, Menso Rappoldt, Vrijzinnige kerstbundel)

'Heden is voor u de Redder geboren!' Dat is het goede nieuws (Evangelie) dat het hele volk met vreugde zal vervullen. Een reden om feest te vieren. Die vreugde bid ik u, bid ik ons toe.

Namens het breed moderamen wens ik u een gezegend kerstfeest en heil en zegen voor het nieuwe jaar. In Christus verbonden

ds. Marco Luijk

Classispredikant Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

m.luijk@protestantsekerk.nl

tel. 06 52 33 52 85

website www.classisbrabantlimburg.nl

Gedichten (p. 28 en 14 Ouderlingenblad december 2025)

Koningen

Zovelen denken koning te zijn
en scheppen hun eigen koninkrijk.
Potsierlijk zitten ze op hun tronen
en heersen over niemand en iedereen.

Zovelen willen koning zijn
en hun wetten opleggen aan anderen.
Hooghartige menen ze te weten
wat goed is voor anderen.

Zovelen dachten koning te zijn
en vast in hun zadel te zitten.
Hoogverheven boven hun onderdanen
totdat de onderdanen niet meer onderdeden.

Soms zijn er andere koningen
die niet zoeken te heersen maar te dienen.
Koningen die het goede zoeken voor alle mensen
en vrede willen.

Ze voelen zich niet te groot
om door de knieën te gaan
en neer te knielen voor de éne Koning
die dienaar van de mensen werd,
Koning van Goddelijke afkomst.

De stal

Jij kent geen drempel.
Ieder is er welkom:
koningen en zwervers.

Jij biedt onderdak
aan dieren en
aan mensen in verwachting.

Jij geurt
van zweet en wierook,
dampend stijgen zij op.

Tot een paleis word jij.
Geboorteplaats
voor de koning van de armen.

Een onderdak biedt Hij
voor zwervers
en vluchtelingen.

Een troost wordt Hij
voor verdrietigen
en wanhopigen.

Zijn troon is tussen de mensen.
Niet in paleizen.

Hij kent geen drempel
voor wie zichzelf niet verheffen.

[Beide gedichten zijn van de hand van Marinus van den Berg]

Nieuwsflits december 2025

Inhoudsopgave:

- Presentatie methode Kerk in kaart op classisvergadering 21 januari
- De classis op bezoek in de Baronie in 2026
- Extra training Homiletische en Liturgische vorming
- Oecumenische lezing over wij-zij denken op 19 januari
- Inspiratie dag geestelijk verzorgers
- Agenda
- Goed beheer gebouwen
- Inspiratie dag jodendom 18 januari
- Theologische Conferentie Joden en Christenen 17-18 maart

Kerk in Kaart – presentatie 21 januari voor kerkenraden

Denkt u als kerkenraad na over beleid en toekomst? Dan kan de methode Kerk in kaart een handig hulpmiddel zijn. Op 21 januari zal adviseur dienstverlening Erik Verwoerd deze methode toelichten tijdens de classisvergadering in Den Bosch.

21 januari, 19.30 uur Classisvergadering Grote Kerk, Kerkstraat Den Bosch. Om 19.30 uur na de opening een presentatie methode Kerk in kaart eerste uur. [Kerk in kaart | Protestantse Kerk in Nederland](#) Een methode om als kerkenraad te zien waar je staat en beleid te ontwikkelen.

De classis komt naar u toe in 2026

Het breed moderamen bezoekt de ringen van gemeenten. Op 28 januari zijn we in gebouw De ontmoeting naast de kerk in Dongen. De bijeenkomst is van 18.00 – 21.00 uur. Geïnteresseerden zijn welkom. U kunt zich aanmelden. M.luijk@protestantsekerk.nl

De classis wil graag in gesprek over het levendig houden van gemeenten en het zoeken naar de weg om een levendige gemeente te zijn en hoe de classis hierin haar bijdrage kan leveren.

We zien diverse uitdagingen binnen de gemeenten die wij vanuit de classis willen ondersteunen. Steeds meer gemeenten krijgen te maken met een tekort aan ambtsdragers. Hoe kun je met teruglopende bestuurskracht toch voluit kerk zijn? Kerk zijn op je eigen dorp, in je eigen wijk en als zelfstandige gemeente? Bestuurlijk samenwerken kan helpen.

Andere uitdagingen liggen op het vlak van generaties; steeds meer gemeenten vragen zich af hoe het verder moet nu ze zien dat jongeren generaties niet zomaar meer naar de kerk komen.

Daar tegenover staan ook mooie positieve ontwikkelingen op het gebied van samenwerking, kerk in de samenleving en het onderlinge geloofsgesprek

Over dit soort uitdagingen, positieve ontwikkelingen en de manier waarop de classis kan ondersteunen gaat het gesprek waarvoor wij graag op bezoek komen voor een persoonlijke ontmoeting.

Verdere informatie bij de scriba en classispredikant. Tot ziens in het nieuwe jaar!

Extra training Homiletische en Liturgische vorming voor kerkelijk werkers

Wellicht ben je op de hoogte van veranderingen die gaan plaatsvinden in de beroepsprofielen binnen de Protestantse Kerk. Naast het profiel van kerkelijk werker en predikant is er straks het nieuwe profiel van pastor. Voor kerkelijk werkers die zich in de richting van pastor willen ontwikkelen is het verstandig om in ieder geval de training Homiletische en Liturgische Vorming ([Training homiletische en liturgische vorming | Protestantse Kerk in Nederland](#)) te gaan volgen voor het verkrijgen van preekconsent. Vanaf begin 2026 vindt er een extra training plaats. Er is plek voor 20 deelnemers. Data staan vermeld op genoemde website. Hier kun je je ook aanmelden: [de training Homiletische en Liturgische Vorming](#)

Oecumenische lezing over wij-zij denken. Publikslezing door Bart Brandsma: Doorbreek de dynamiek van het wij-zij denken

Maandagavond 19 januari 2026, 20.00 uur

Grote Kerk, Kerkstraat 20, 's-Hertogenbosch

Wij-zij denken heeft impact. Het verrijkt en bedreigt. Door polarisatie kan de stabiliteit van onze samenleving op het spel komen te staan. Hoe zorgen we ervoor dat we elkaar niet verliezen? Daarvoor heb je inzicht nodig: hoe werkt wij-zij denken? En handvatten: wat kun je doen en zeggen, zodat je je overtuiging kunt uitdragen zónder hardvochtig te zijn.

Spreker van deze avond is de invloedrijke filosoof Bart Brandsma. Als resultaat van zijn denkwerk, antwoorden zoekend op het fenomeen wij-zij denken, ontwikkelde hij het Denkkader Polarisation. Hiermee traint hij professionals, zoals agenten, burgemeesters, ministers en docenten om effectief posities kiezen, hun (on)mogelijkheden te onderkennen en een polarisatiestrategie uit te zetten.

Tijdens de Publikslezing met de titel 'Doorbreek de dynamiek van het wij-zij denken' vertelt Bart Brandsma over dat Denkkader Polarisation. En hij geeft een mini-training waarin de aanwezigen worden uitgenodigd om hun persoonlijke polarisatiekaart te maken. Ook legt hij de game changers zó uit, zodat iedereen er na afloop mee aan de slag kan. Eenvoudig, maar ook zéér uitdagend! Zie ook www.insidepolarisation.nl

De Publikslezing is vrij toegankelijk. Een gift na afloop wordt op prijs gesteld.

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd door de Protestantse Gemeente Den Bosch i.s.m. de classis van de Protestantse Kerk in Nederland en het Bisdome van 's Hertogenbosch in het kader van de Week van Gebed voor de Eenheid van de Christenen.

Inspiratiedag voor Geestelijk Verzorgers

Op **6 februari** organiseert de Protestantse Kerk een eerste inspiratiedag voor geestelijk verzorgers die gezonden zijn door of verbonden zijn met de Protestantse Kerk. Als hoofdspreker wordt Michelle van Tongerlo verwelkomd, er zijn boeiende workshops en het Vocaal Theologen Ensemble verzorgt een Evensong. Ook de WPGZ zal op deze dag present zijn. Kortom: een dag die je niet mag missen! Kijk voor meer informatie en opgave op:

[Dag voor geestelijk verzorgers | Protestantse Kerk in Nederland](#)

Agenda

- **21 januari, 19.30 uur** Classisvergadering Grote Kerk, Kerkstraat Den Bosch. Presentatie methode Kerk in kaart eerste uur. [Kerk in kaart | Protestantse Kerk in Nederland](#) Een methode om als kerkenraad te zien waar je staat en beleid te ontwikkelen.
- **22 januari, 20:00-21:00 uur** – Webinar '[Proefplekken opstarten](#)' voor kerkenraden en evangelisatiecommissies
- **24 januari** – Landelijke dag '[Jouw kerk in actie tegen armoede](#)' (Kerk in Actie)

Goed beheer gebouwen

Wanneer je als kerkenraad of CvK beleid wilt maken voor de toekomst en exploitatie van je kerkgebouw kun je contact opnemen met de volgende partijen om scenario's te ontwikkelen.

VKB - [Home - VKB | Vereniging Kerkrentmeesterlijk Beheer](#)

Stichting Boei - [Wij geven erfgoed een nieuwe bestemming en helpen anderen daarbij. - BOEi](#)

Re-kerk - [re-kerk | elk kerkgebouw een stralend middelpunt in de samenleving!](#)

Dag van het Jodendom

Op **zondag 18 januari 2026** zal er in Den Bosch op uitnodiging van Mgr. Gerard de Korte weer een lezingenmiddag zijn bij gelegenheid van de jaarlijkse **Dag van het Jodendom**. Ditmaal staan de schriftperikopen van zondag 25 januari centraal, 'de Zondag van het Woord van God'.

Op deze 3e zondag door het jaar A luisteren we in de liturgie van de katholieke Kerk naar **de profeet Jesaja** en naar **de evangelist Mattheüs**. Iedere predikant zal in de voorbereiding de samenhang van beide perikopen opmerken en –zo hopen we– aan beide teksten in de verkondiging aandacht schenken.

Er zijn twee sprekers uitgenodigd voor de lezingenmiddag, die kunnen helpen bij de voorbereiding en ons inspiratie willen geven. Het zijn:

Rabbiijn Brian Doyle-DuBreuil

Rabbiijn LJG Brabant,
Rabbiijn van de International Jewish Centre in Brussel Rabbinic,
Ambassador van de EUPJ bij de European Union.

Mevrouw Johanna Tanja

Docente Hebreeuws, Bijbel en Jodendom aan de Rijksuniversiteit van Groningen, voorheen medewerkster Kerk & Israël bij de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk.

Inspiratie voor de **Zondag van het Woord van God** geven beide sprekers door vanuit de Hebreeuwse Bijbel een (nieuw) licht te werpen op het Evangelie. De tekst van de profeet Jesaja zal aandachtig worden gelezen en geplaatst in de context waarin de woorden zijn gesproken. Oog hebben voor de samenhang tussen wat wij noemen 'oude en nieuwe testament' is belangrijk. Kerkvader Hiëronymus zei in de vierde eeuw al: 'De Schriften niet kennen, is Christus niet kennen'.

Meldt u zich s.v.p. aan vóór 12 januari 2026, dan kunnen we het ontvangst verder goed voorbereiden.

Datum en tijd: **Zondag 18 januari 2026, van 14.00 tot 17.00 uur**

Locatie: Sint Janscentrum, Papenhulst 4 Den Bosch

Aanmelden: aanmelding@bisdomdenbosch.nl o.v.v. 'Dag van het Jodendom 2026'.

Theologische Conferentie Joden en Christenen 17- 18 maart 2026, Bezinningscentrum Emmaus te Helvoirt

Schouder aan schouder,

Joden en Christenen in gesprek over het Jood-zijn van Jezus

Jezus is geboren in een Joods gezin. Zijn moeder Maria baarde hem en wikkelde hem in doeken.

Vervolgens is Jezus in de loop van de tijd meer en meer ingepakt in de woorden en beelden van anderen. Maar hoe zichtbaar is hij nog, ook of juist als Jood? Jezus is een letterlijk ingewikkelde kwestie geworden.

De sprekers zullen uit de doeken doen hoe voor hen het Jood-zijn van Jezus oplicht. Een gesprek waarin we schouder aan schouder, joden en christenen, met en van elkaar willen leren over Jezus.

Met **Rudy Van Moere**, emeritus-hoogleraar, **Peter J. Tomson**, emeritus-hoogleraar, **Peter van 't Riet** en **Joodse sprekers** (nog te bevestigen).

Voor meer informatie: joods-christelijke-dialog.nl/conferentie-2026-helvoirt of scan de QR-code.

Kijk ook eens op de website van de classis: <https://www.classisbrabantlimburg.nl/>

GELOOF

HOOP

LIEFDE